

Infrastrukturdepartementet
Enheten för digitalisering
103 33 Stockholm

Frågeställningar med anledning av en framtida digital strategi för Europa (Dnr I2019/01426/D)

Inledning

Saco har blivit inbjuden att besvara frågeställningar avseende en framtida strategi för Europa. Saco väljer att endast lämna synpunkter i delarna om delningsekonomi och plattformar.

Delningsekonomi

Sacos inställning är att en hållbar delningsekonomi förutsätter en balans mellan innovation, tillväxt, jobbskapande och socialt hänsynstagande för de som utför arbete via digitala plattformar inom delningsekonomi. Oavsett var eller hur arbete utförs så ska personer som är arbetstagare omfattas av det arbetsrättsliga skyddet. Det kräver dock klarhet i hur relationerna mellan aktörerna ser ut samt att hänsyn tas till att delningsekonomi och arbetet via digitala plattformar ser olika ut.

Skapa klarhet i hur relationerna mellan aktörerna ser ut

Ser vi till arbetsrätten finns redan rättssäkra strukturer att tillämpa. Det går att även i oklara fall reda ut om en person är en arbetstagare eller uppdragstagare genom de riktlinjer som utvecklats i praxis i förarbeten. Sacos inställning är att det inte bör införas en legaldefinition av arbetstagarbegreppet på EU-nivå då det riskerar bli för stelbent och inte hänga med i den utveckling som sker på arbetsmarknaden samt skapa nya gränsdragningsproblem.

Delningsekonomi är heterogen

Plattformarna ser olika ut inom delningsekonomi med olika affärsidéer och där transaktionerna kan variera mellan varor, service, kommunikation med mera. Hänsyn måste därför tas till omständigheterna i det enskilda fallet istället för att göra generaliserade antaganden. Nedan fall synliggör att delningsekonomi är nyanserad och att olika regler kan komma att bli tillämpliga för olika digitala plattformar.

I EU-domstolens avgörande från 2017 i en spansk tvist mellan Uber och Asociación Profesional Elite Taxi (en yrkesorganisation för taxichaufförer)¹ gjorde domstolen bedömningen att Ubers tjänst för att komma i kontakt med förare som inte är yrkesförare utgjorde en tjänst på transportområdet och inte en digital förmedlingstjänst som Uber hade anfört. Domen innebär att samma krav som ställs på vanliga taxibolag även kan ställas på Uber.

I april 2019 yttrade sig EU-domstolens generaladvokat om ett fall i fransk domstol om Airbnb². Här ansåg generaladvokaten istället att Airbnbs tjänst inte omfattades av den franska lagstiftningen för fastighetsmäklare utan var att betrakta som en tjänst som digitalt kopplar

---

¹<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=198047&pageIndex=0&doclang=SV&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=9059836> 2019-05-27

² <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-12/cp170136sv.pdf> 2019-05-27

Infrastrukturdepartementet
Enheten för digitalisering
103 33 Stockholm

samma gäster med uthyrare för korttidshyrning är en informationstjänst. Vad EU-domstolens avgörande blir återstår dock att se.

Även arbete inom delningsekonomin ser olika ut och innebär olika behov. Arbetet kan utföras såväl digitalt och online som lokalt och manuellt. Ofta tänker man på tjänster som Foodora eller Uber men då glömmar man bort att arbete via digitala plattformar även är aktuellt för akademiker som exempelvis översättare, psykologer, ingenjörer, jurister och ekonomer. Frågor av särskild betydelse är exempelvis att värna arbetets kvalitet, sörja för ett fullgott försäkringsskydd som även tar sikte på individens yrkesutövning samt skydd för immateriella rättigheter. Vidare kan det förekomma konkurrensregler eller företagshemligheter som måste beaktas i behörig ordning.

Plattformar

För att främja den globala konkurrenskraften för svenska plattformsföretag är det även här viktigt att försöka uppnå en balans mellan innovation, tillväxt och socialt hänsynstagande.

Det är inte själva företeelsen med digitala plattformsföretag i sig som kommer innebära konkurrenskraft utan affärsidén bakom plattformen och hur deras sociala ansvarstagande ser ut. Ett bra exempel är Bzzt Podtaxi som är ett billigt och klimatsmart sätt att erbjuda transport av privatpersoner som samtidigt valt att teckna kollektivavtal för förarna.

Vad gäller plattformarnas ansvar vill Saco lyfta fram tre frågor som är viktiga att beakta.

- Vikten av att skapa klarhet i relationerna mellan aktörerna då det finns fall där plattformarna har av sagt sig arbetsgivaransvar med hänvisning till att de tillhandahåller en digital tjänst.
- Hänsyn till användarnas integritet. Plattformarnas roll som förmedlare eller intermediär innebär att den har tillgång och kontroll över data, processen och regler vilket skapar en informationsasymmetri till plattformens fördel. Det här påverkar givetvis de som använder plattformen och det kan ifrågasättas om tillräcklig hänsyn tas till deras integritet.
- Rating och recensioner som en form av självreglering av plattformarna kan vara vanskligt om rating och recensioner utgör grund för att utesluta en användare från plattformen. Hur säkerställs att beslut fattas på saklig grund och inte godtyckliga bedömningar?

Vidare kan ratingsystem innebära en inlåsnings effekt om de inte är portabla. Vid byte av plattform måste individen i sådana fall starta om från början för att få en hög rating och högt förtroendekapital vilket ofta krävs för att få bra uppdrag och en rimlig ersättning.

Med vänlig hälsning
Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist

Jenny Wahlbäck